T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/175
KARAR NO : 2024/437
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Davacının 2981 sayılı Kanun'da öngörülen hak sahipliği esasları kapsamındaki taleplerine ilişkin uyuşmazlığın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.Ş
Vekili : Av. D. K
Davalı : Maliye Hazinesi
Vekili : Av. V. Y

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, İzmir ili, Menemen ilçesi, Seyrek Mahallesi, ... ada, ... parselde Maliye Hazinesi adına kayıtlı taşınmazın müvekkilin babası O.Ştarafından, 15/12/1970 tarihinde muhtarlık belgesi ile zilyet olarak kullananlardan satın alındığını, bu tarihte köylerde taşınmazların satışının muhtarlık senedi ile yapıldığını, müvekkilin babasının da tapuyu inceleme ve tapudan satış yapma gereği duymadığını, daha sonra tarlayı üç oğlu ve bir de kendisi olmak üzere dörde bölerek taksim ve teslim ettiğini, taksim ettiği parçalar üzerine oğullarının ayrı ayrı binalar yaparak fasılasız ve nizasız kullanmaya başladığını, 24/02/1984 tarihli 2981 sayılı imar affi Kanunu'na göre müvekkile ve kardeşlerine tapu tahsis belgesi verildiğini, Kanuna göre tüm belgelerin hazırlandığını ve bedellerin ödendiğini, o tarihte henüz imar uygulaması yapılmadığı için tapu belgelerinin alınamadığını, Seyrek Belediyesi tarafından yapılan imar ve ihya uygulamasından sonra müvekkile ait taşınmazın ifraz olduğunu ve 29/06/2007 tarihinde Maliye Hazinesi adına kaydedildiğini belirterek, 13/07/1988 tarihli tapu tahsis belgesine göre 1737yevmiye numarası ile müvekkili adına tahsis edilen dava konusu taşınmazdaki Maliye Hazinesi adına kayıtlı payın iptali ile müvekkili adına tescili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresinde verdiği cevap dilekçesinde, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğini ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. Menemen 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/05/2023 tarih ve E.2023/44, K.2023/183 sayılı kararı ile, davaya konu uyuşmazlık hakkında yargılama yetkisinin idare mahkelerinde olduğu gerekçesiyle davanın, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b maddesi uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesi 29/09/2023 tarih ve E.2023/2195, K.2023/1743 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun kabulüne, Mahkemenin söz konusu kararının kaldırılmasına, HMK'nın 353/1-a maddesi gereğince Daire kararına uygun şekilde yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahal mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

4 . **Menemen 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/11/2023 tarih ve E.2023/284 sayılıkararı** ile, yargılamaya devam etmiş Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu'nun 10. maddesi uyarınca davalı vekiline yetkili yargı merciine başvurmak üzere iki haftalık kesin süre verilmesine karar vermiştir.

5. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasıile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

6. Danıştay Başsavcısı, 2981 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle,2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları

şöyledir:

"...Adlî-idarî yargı görev ayrımının kıstaslarının neler olduğu mer'i mevzuatımızda düzenlenmemiştir. Ancak, doktrinde kabul edilen bazı kıstaslarmevcuttur. Bu kıstaslardan biri de, maddî olaya uygulanacak kanunun niteliğidir. Eğer uyuşmazlıkkonusuolayauygulanması gerekenkanun,kamuhizmetlerininihdasveyürütülmesiileilgiliysebu davanınidarî yargıda görülmesi gerekir." (Aydın H. TUNCAY, Orhan ÖZDEŞ, Recep BAŞPINAR, Yüzyıl Boyunca Danıştay, 1968, s. 652)

Türk Medenî Kanunu (TMK)'nun 1025. maddesinde bir aynî hak yolsuz olarak tescil edilmiş veya bir tescil yolsuz olarak terkin olunmuş ya da değiştirilmiş ise bu yüzden aynî hakkı zedelenenkimsenintapusicilinin düzeltilmesini dava edebileceği, 1027. maddesinde ise ilgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memurunun, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebileceği kurala bağlandığından, bu kanun hükümlerine göre tapu siciline tescil, tapu sicilinden terkin ya da tapu sicilindeki yanlışlığın düzeltilmesi istemiyle açılacak davaların gerçek hak ile tapu kütüğü arasındaki uyumu sağlama ve varsa bağdaşmazlığı giderme amacına yönelik olması nedeniyle görüm ve çözümünde Türk Medenî Kanunu hükümleri uygulanacağından ve kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgili herhangi bir kanunun uygulanması söz konusu olmayacağından, adlî yargı mercilerinin görevli olduğu hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

Davacı, Hazine adına olan tapu kaydının iptali ve kendi adına tescili istemiyle adlî yargı merciinde dava açmış ve idarî bir işlemin iptalini istememiş olsa da Türk Medeni Kanunu hükümlerine dayalı mülkiyet iddiasında bulunmamıştır. Dava açmaktaki asıl amacı, TMK'nun 1025. maddesinde belirtilenanlamda yolsuz tescil iddiasına dayalı olarak tapu sicilinin düzeltilmesi değil, 2981 sayılı Kanun uyarınca düzenlenen tapu tahsis belgesine dayalı olarak idarece kendisine tapu verilmesini sağlamaktır. Bu itibarla, uyuşmazlığın çözümü, davacının 2981 sayılı Kanuna göre hak sahibi olup olmadığının belirlenmesini gerektirmektedir.

Başka bir anlatımla, davacı kadastro veya tapulama çalışmalarına dayanılarak oluşturulan tapu sicilinin gerçeği yansıtmadığı, bu çalışmalar öncesinde maddî hukuka göre hak sahibi olduğu halde tapu siciline hatalı kayıt yapıldığı, bu itibarla bu uyumsuzluğun giderilmesi gerektiği ya da tescilin başka bir nedenle yolsuz olduğu yönünde bir iddiada bulunmayıp, 2981 sayılı Kanunda belirtilen şartları taşıdığı hâlde, gerçek hak sahibi olan idarece kendisine tapu verilmemesinin anılan Kanuna aykırı olduğunu ileri sürerek dava açtığından, elde etmek istediği sonuç, idarece tapu verilmemesi yönünde yapılan uygulamanın hukuka aykırı olduğunun tespitini ve iptalini sağlamaktır.

Görevli yargı kolu belirlenirken tarafların nitelemesine bağlı kalınmaksızın somut vakıa ve uygulanacak hukuk kuralı belirlenerek yapılacak nitelemenin esas alınması gerektiğinden, idarî işlem tesisi suretiyle elde edilmesi mümkünolanhakkailişkindavanın tapu iptali ve tescil davası olarak nitelendirilmesine itibar edilemez.

Kamu mülkiyetinin özel kişilere devredilmesi konusunda idareye geniş yetkiler veren 2981 sayılı Kanun hükümlerine göre idarî usûller uygulanarak hak sahibi olduğu tespit edilen kişilere idarece tapu verilmesi idarî işlem tesisi suretiyle mümkündür. İdarece bu yönde idarî işlem tesis edilmemesi nedeniyle davacı aleyhine ortaya çıkan hukukî sonucun ortadan kaldırılması amacına yönelik davanın, idarî davaların görüm ve çözümüyle görevli olan idarî yargı merciince karara bağlanması gerekmekte olup, idarenin kamugücükullanarakgerçekleştirebileceğifaaliyetinden kaynaklanan davanın adlîyargı merciince çözümlenmesinin Anayasa ile benimsenenyargı ayrılığı ilkesine aykırı olacağı açıktır.

Nitekim, Danıştay Ondördüncü Dairesinin E.2015/108, K.2017/5884 sayılı, Danıştay Altıncı Dairesinin E.2019/8898, K.2020/3953 sayılı ve Uyuşmazlık Mahkemesinin E:2015/45, K:2015/30 sayılı ve E:2023/108, K:2023/250 sayılı kararları da bu görüşü destekler niteliktedir..."

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir .

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinde, yukarıda bilgileri yazılı taşınmaz üzerinde bulunan yapı nedeniyle 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun'dan yararlanmak amacıyla yapılan başvurunun kabul edilerek davacıya ve kardeşlerine tapu tahsis belgesi verildiği, davacı tarafından bu belgeye dayanılarak, davalı Hazine adına olan tapu kaydının iptal edilerek hissesine düşen kısmının kendi adına tescili istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bilindiği gibi, konuyla ilgili 2981 sayılı Kanun, imar ve gecekondu mevzuatına aykırı olarak inşa edilmiş ve inşaatı devam etmekte olan tüm yapılar hakkında uygulanacak işlemleri düzenlemek ve bu işlemlere dair başvuru, tespit, değerlendirme, uygulama esasların belirlemek amacını taşımakta olup, valilik veya belediyelerce yetki ve sorumluluk alanlarında ıslah imar düzenlemeleri yapılmak suretiyle, yeniden gecekondu yapılmasının önlenmesi için temin edilecek arsaların ve korunması mümkün görülen gecekonduların Kanun'da öngörülen usul ve esaslara uygun olarak hak sahibi olduğu belirlenen kişilere verilmesine olanak sağlamıştır.

Söz konusu Kanun'un 8. maddesinde; "İmar mevzuatına aykırı yapılarla gecekondular için tespit

işlemlerinde; Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanacak ve valilik veya belediyelerce bastırılacak standart form kullanılır. / Bu tespit kapsamına, temel inşaatı tamamlanmış veya sömel betonları dökülmüş olmak kaydı ile hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idare etmekte olduğu arsa veya arazilerdeki inşaatına Kanunun 14 üncü maddesinin (f) fıkrasındaki tarihlerden önce başlanmış mesken, kısmen işyeri ve konut olarak kullanılan veya evvelce konut olarak kullanılıp sonra işyerine çevrilen gecekondular ile imar mevzuatına, ruhsat ve eklerine aykırı tüm yapılar dahildir./..." hükmü, 10. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; "Bu Kanun hükümlerine göre hazine, belediye, il özel idaresine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idare ettiği arsa veya araziler üzerinde, gecekondu sahiplerince yapılmış yapılar, 12 nci madde hükümlerine göre tespit ettirildikten sonra, kayıt maliki kamu kuruluşunca bu yer hak sahibine tahsis edilir ve bu tahsisin yapıldığı tapu sicilinin beyanlar hanesinde gösterilerek ilgilisine "Tapu Tahsis Belgesi " verilir. Tapu tahsis belgesi, ıslah imar planı veya kadastro planları yapıldıktan sonra hak sahiplerine verilecek tapuya esas teşkil eder. Ancak ıslah imar planı veya kadastro planları ile belirlenen alanlarda tapu tahsis belgesi yerine hak sahiplerine doğrudan tapuları verilebilir. " hükmü, 13. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; "Tapu tahsis belgesi verilen gecekondular hakkında aşağıdaki uygulamalar yapılır. /... / b) Hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde olan veya bu Kanun uyarınca mülkiyetlerine geçen arsa veya araziler üzerinde, ıslah imar planları ile meydana getirilen imar parselleri içinde hak sahiplerine, yapılarının işgal ettiği arazi de dikkate alınarak ıslah imar planında getirilen ölçülere uygun şekilde arsa veya hisse tahsis edilir. Gecekondusu muhafaza edilemeyen hak sahiplerine aynı bölgede veya diğer gecekondu ıslah veya önleme bölgesinde başka bir arsa veya hisse verilir. Tahsis edilen arsa veya hissenin bedeli 4/11/1983 tarih ve 2942 sayılı Kanun veya 6/6/1984 tarih ve 3016 sayılı Kanuna göre tespit edilir. / 14 üncü maddenin a, b, c, d, e, g, h ve i bentleri kapsamında kalmaları nedeniyle, bulundukları yerde korunamayan gecekondu sahiplerinden hak sahibi sıfatı taşıyanlarına, bir gecekondu önleme veya ıslah bölgesinde veya yakın bölgelerde yapılmış ıslah imar planları içinde meydana gelen boş imar parselleri müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esasına göre verilir. Bu gibi hallerde gecekondu sahibine ayrıca enkaz bedeli bu Kanunla kurulan fondan belediye veya valilikçe ödenir. / ..." hükmü yer almış, 14. maddesinde ise bu Kanun hükümlerinden yararlanamayacak olan yapılar belirtilmiştir. Bu düzenlemelere göre, Kanun'da öngörülen usul ve koşullara uygunluğu saptananlara hak sahipliği ölçütüne dayalı olarak arsa veya hisse tahsis edilmekte ve gerekli düzenlemeler tamamlandıktan sonrada, yapılmış olan tahsis esas alınarak idarece hak sahiplerine tapu verilmektedir.

Öte yandan, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesinin birinci fıkrasında; "İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakati aranmaksızın, birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve re'sen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir. Sözü edilen yerler beledi-ye ve mücavir alan dışında ise yukarıda belirtilen yetkiler valilikçe kullanılır." hükmü bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 18.04.2022 tarihli ve 2021/821 Esas, 2022/201 Karar sayılı kararında; "2981 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine göre, idarenin, hak sahibi olduğu saptanan kişilere tapu vermek, şartları taşımayanların tapularını resen iptal etmek konusundaki yetkisi idari nitelik taşıyan uygulama işlemlerinin doğrudan bir sonucu olarak kullanılmakta ve bu yolla kurulan mülkiyet de Medeni Kanun hükümleri dışında idari bir işlemin icrası niteliğini taşımaktadır. ... davacıların isteminin 2981 sayılı Kanun'da öngörülen hak sahipliği esaslarına uygun olup olmadığının belirlenmesinden kaynaklandığı, yine anılan istemlerin kabul edilmemesi halinde tapu tahsis belgesi bedelinin ve taşınmaz bedelinin tazminine ilişkin istemin de 2981 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, dolayısıyla uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır." denilmek suretiyle bu tür uyuşmazlıkların çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu hususu vurgulanmıştır.

Yukarıda belirtilen Kanun hükümleri ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararları dikkate alınarak davaya konu olan olay incelendiğinde, davacı, 2981 sayılı Kanun'un aradığı koşulların oluşması sebebiyle dava konusu taşınmazın kendi adına tescili istemiyle söz konusu davayı açtığından, davacının taşınmaz üzerindeki iddiası da, gayrimenkul mülkiyetinin kazanılma yollarına ilişkin Medeni Kanun hükümlerine değil, 2981 sayılı Kanun'da öngörülen hak sahipliği esasına dayandığı ve hak sahipliğinin tespiti ile geri alınmasının idari usul ve esaslar çerçevesinde belirlendiği de dikkate alındığında, uyuşmazlığa konu işlemin tesis edildiği ve davanın açıldığı tarih itibariyle yürürlükte bulunan 2981 sayılı Kanun'a dayanılarak açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan iptal davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Menemen 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30.11.2023 tarihli ve 2023/284 Esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

10. 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Kanun'un 23. ve 24. maddeleri gereğince31/5/2012 tarihinden onbir yıl sonra geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılan ancak dava konusu olay tarihinde yürürlükte olan2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanunu'nun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun'un *"Müracaat İşleri"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"İmar mevzuatına aykırı yapılar ve gecekondular için yapının bulunduğu yerin valilik veya belediyelerine aşağıdaki esaslara göre müracaat edilir.

Bu Kanun kapsamına giren bütün yapılardan tek maliki olanların sahibi, apartmanların müteahhitleri veya yöneticileri veya kat maliklerinin herhangi biri veya bunların vekilleri form dilekçe ile Belediye ve mücavir alan sınırları içinde Belediyelere; Belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise valiliğe bizzat müracaat ederler. Müracaatiadeli taahhütlü olarak posta ile de yapılabilir. Posta ile yapılan müracaatlarda dilekçenin postaya verildiği tarih müracaat tarihi sayılır.

Müracaat; Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilip, valilik ve belediyelerce; dış temsilcilikler için de Dışişleri Bakanlığınca çoğaltılacak form dilekçe ile yapılır. Form dilekçeye Madde 8'de belirlenen tespit ve değerlendirme belgeleri eklenir.

Müracaat; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde yapılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışan işçiler ile daimi görevde bulunanlar ve görevi yurt dışında üç aydan fazla devam edenler için müracaat süresi 12 aydır. Üzerinde yapı yapılmak suretiyle arsa ve arazisi,tecavüz veya işgal edilen malikler de ilgili idarelere yardımcı olmak üzere arazi ve arsalarının ada ve parselini, tecavüz ve işgallerin zaman ve miktarı hakkındaki mevcut bilgileri havi bir form dilekçe ile müracaat masrafını ödemeden müracaat edebilirler.

16/3/1983 tarihli ve 2805 sayılı Kanun gereğince yapılmış olan müracaat işlemleri ayrıca bir ücret alınmadan geçerli olup, hak sahipleri bu Kanuna göre istenilecek belgeleri dosyalarına ilave ederler.

Ancak yeni yapılacak müracaatlar için belediye veya il özel idareler hesabına milli bir bankaya 2.000 TL. müracaat masrafı olarak yatırılır. Banka şubesi bulunmayan belediyelerde bu bedel belediyeye yatırılır.

(Değişik: 18/5/1987-3366/1 md.) Süresi içinde belediye veya valiliğe müracaat etmeyen kişilere ait yapıların belediye veya valiliklerce, elektrik, su, kaçak inşaat zaptı veya benzeri kayıtlar veya haritadan incelenerek, ayrıca mahallinde araştırılarak tespit ve değerlendirme işlemleri tamamlanır. Ancak bu gibi hallerde 18 inci maddeye göre alınacak harçlar ve ekli cetvele göre tahakkuk ettirilecek harç beş kat ve peşin alınır.

(Değişik: 18/5/1987-3366/1 md.) Süresi içinde belediye veya valiliğe müracaat eden fakat 2981 sayılı Kanuna göre kurulan yeminli özel teknik bürolara başvurmayan kişilere ait yapıların belediye veya valilikçe tespit ve değerlendirme işlemleri tamamlanır. Ancak bu gibi hallerde 18 inci maddeye göre alınacak harçlar ve ekli cetvele göre tahakkuk ettirilecek harç iki kat peşin alınır.

(Ek: 18/5/1987-3366/1 md.) 2981 sayılı Kanuna göre kurulan yeminli özel teknik bürolar, kendilerine intikal eden müracatlara ilişkin tespit ve değerlendirme işlemlerine ait dosyaları en geç 7 Eylül 1987 tarihine kadar tamamlayarak sonuçlandırması için belediye, hazine, özel idare veya vakıflar idaresine teslim etmekle ve bu idareler de, kendilerine intikal eden dosyaları, intikal tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde sonuçlandırmakla görevli ve sorumludurlar.

Yukarıda belirtilen müracaatların usulüne uygun yapılmasını temin için valilik veya belediyelerce yeterli bürolar kurulur ve gerekli her türlü tertip ve tedbirler alınır."

11. 2981 sayılı Kanun'un *"Tespit ve değerlendirme işlemleri"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"İmar mevzuatına aykırı yapılarla gecekondular için tespit işlemlerinde; Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanacak ve valilik veya belediyelerce bastırılacak standart form kullanılır.

(Değişik: 22/5/1986-3290/2 md.) Bu tespit kapsamına, temel inşaatı tamamlanmış veya sömel betonları dökülmüş olmak kaydı ile hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idare etmekte olduğu arsa veya arazilerdeki inşaatına Kanunun 14 üncü maddesinin(f) fıkrasındakitarihlerdenönce başlanmışmesken,kısmen işyeri ve konut olarak kullanılan veya evvelce konut olarak kullanılıp sonra işyerine çevrilen gecekondular ile imar mevzuatına, ruhsat ve eklerine aykırı tüm yapılar dahildir.

Tespit formları düzenlenerek başvuru formlarına tespit belgesi olarak eklenir.

(Değişik: 18/5/1987-3366/2 md.) Değerlendirme belgesi, 4 üncü maddede bahsi geçen tasnif durumunu, yapının bu Kanunun 18 inci maddesine göre hesaplanacak bina inşaat ve iskan harcını ve bu Kanuna göre hesaplanacak munzam harcını, fenni sorumluluğu üstlenilmiş röleve planını, Kanuna göre belirlenen otopark bedelini, kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanlarda yapılmış yapılar için bu Kanunda belirtilen esaslara göre tespit edilecek arsa bedelini ihtiva edecek şekilde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanmış formun doldurulmasıyla elde edilir.

Tespit ve değerlendirme belgeleri müracaat sahibince yeminli özel teknik bürolara doldurtturulur. Bu büroların kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve ücret tarifeleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren (1) ay içinde hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir.

16/3/1983 tarihli 2805 sayılı Kanun gereğince başvurmuş bulunan müracaat sahipleri, tespit ve değerlendirme belgelerini yeminli özel teknik bürolara hazırlatarak daha önceki müracaat formlarına eklerler."

12.2981 sayılı Kanun'un *"Tapu verme"* başlıklı 10. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"(Değişik : 22/5/1986 - 3290/4 md.)

a)Bu Kanun hükümlerine göre hazine, belediye, il özel idaresine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idare ettiği arsa veya araziler üzerinde, gecekondu sahiplerince yapılmış yapılar, 12 nci madde hükümlerine göre tespit ettirildikten sonra, kayıt maliki kamu kuruluşunca bu yer hak sahibine tahsis edilir ve bu tahsisin yapıldığı tapu sicilinin beyanlar hanesinde gösterilerek ilgilisine 'Tapu Tahsis Belgesi' verilir.

Tapu tahsis belgesi, ıslah imar planı veya kadastro planları yapıldıktan sonra hak sahiplerine verilecek tapuya esas teşkil eder.

(Ek: 18/5/1987-3366/4 md.) Ancak islah imar planı veya kadastro planları ile belirlenen alanlarda tapu tahsis belgesi yerine hak sahiplerine doğrudan tapuları verilebilir."

13. 2981 sayılı Kanun'un *"Tapu tahsis belgesi verilen gecekondular"* başlıklı 13. maddesininbirinci fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"Tapu tahsis belgesi verilen gecekondular hakkında aşağıdaki uygulamalar yapılır.

...

b) (Değişik: 22/5/1986-3290/6 md.) Hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde olan veya bu Kanun uyarınca mülkiyetlerine geçen arsa veya araziler üzerinde, ıslah imar planları ile meydana getirilen imar parselleri içinde hak sahiplerine, yapılarının işgal ettiği arazi de dikkate alınarak ıslah imar planında getirilen ölçülere uygun şekilde arsa veya hisse tahsis edilir. Gecekondusu muhafaza edilemeyen hak sahiplerine aynı bölgede veya diğer gecekondu ıslah veya önleme bölgesinde başka bir arsa veya hisse verilir. Tahsis edilen arsa veya hissenin bedeli 4/11/1983 tarih ve 2942 sayılı Kanun veya 6/6/1984 tarih ve 3016 sayılı Kanuna göre tespit edilir.

(Ek fıkralar: 18/5/1987 - 3366/5 md.):

14 üncü maddenin a, b, c, d, e, g, h ve i bentleri kapsamında kalmaları nedeniyle, bulundukları yerde korunamayan gecekondu sahiplerinden hak sahibi sıfatı taşıyanlarına, bir gecekondu önleme veya ıslah bölgesinde veya yakın bölgegelerde yapılmış ıslah imar planları içinde meydana gelen boş imar parselleri müstakil, hisseli veya katmülkiyeti esasına göre verilir. Bu gibi hallerde gecekondu sahibine ayrıca enkaz bedeli bu Kanunla kurulan fondan belediye veya valilikçe ödenir.

Islah imar planları sonucu, bu Kanun kapsamında kalan gecekondu hak sahiplerine yapılan tahsis işlemlerinden sonra arta kalan belediye veya valiliğe ait boş imar parselleri arsa bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa göre tespit edilerek, 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca belirlenen hak sahiplerine valilik veya belediyelerce tahsis edilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da

dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 2981 sayılı Kanun'a istinaden verilen tapu tahsis belgesi uyarınca, İzmir ili, Menemen ilçesi, Seyrek Mahallesi, ... ada, ... parselde kayıtlı taşınmazın davacı adına tescili istemiyle açılmıştır.

17. 2981 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine göre, idarenin, hak sahibi olduğu saptanan kişilere tapu vermek, şartları taşımayanların tapularını resen iptal etmek konusundaki yetkisi idari nitelik taşıyan uygulama işlemlerinin doğrudan bir sonucu olarak kullanılmakta ve bu yolla kurulan mülkiyet de Medeni Kanun hükümleri dışında idari bir işlemin icrası niteliğini taşımaktadır.

18. Dosyanın incelenmesinden; İzmir ili, Menemen ilçesi, Seyrek Mahallesi, ... ada, ... parselde yer alan taşınmazın 29/06/2007 tarihinde Maliye Hazinesi adına tapuya kaydedildiği, taşınmazın tapu kaydının beyanlar hanesinde, 112 m2 yüzölçümlü gecekondu hak sahibi davacı K.Ş 'e 13/07/1988 tarihinde 1737 yevmiye numarası ile tahsis belgesi verildiğinin şerh edildiği, davacının bu tahsis işlemine dayanarak Maliye Hazinesi adına kaydın iptal edilerek taşınmazın davacı adına tescili istemiyle dava açtığı; davacının dava açmaktaki asıl amacının, taşınmazın Medeni Kanun hükümleri uyarınca adına tescilini sağlamak değil, 2981 sayılı Kanun'da öngörülen hak sahipliğinin tespitini içerdiği bu istemin ise 2981 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin Menemen 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/11/2023 tarih ve E.2023/284 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin Menemen 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/11/2023 tarih ve E.2023/284 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN